

Strasbūrā, 5.2.2013
COM(2013) 42 final

2013/0023 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

**par euro un citu valūtu krimināltiesisko aizsardzību pret viltošanu, ar ko aizstāj
Padomes Pamatlēmumu 2000/383/TI**

{SWD(2013) 19 final}

{SWD(2013) 20 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Vispārīgais konteksts

Euro un citu valūtu viltošana joprojām ir problēma Eiropas Savienībā. Ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai pilsoņi, uzņēmumi un finanšu iestādes uzticētos banknošu un monētu autentiskumam. Naudas viltojumi kaitē pilsoņiem un uzņēmumiem, jo radītie zaudējumi netiek atlīdzināt pat tad, ja viltojumi saņemti labticīgi. Viltojumu dēļ samazinās arī banknošu un monētu pieņemamība.

Euro viltošana, ņemot vērā tā svarīgumu, sagādā īpašas bažas. Euro ir vienotā valūta, ko lieto 17 dalībvalstīs, kuras ir eurozonas dalībnieces un kurās ir 330 miljoni iedzīvotāju. To plaši izmanto arī starptautiskos tirdzniecības darījumos, un tā ir arī svarīga rezerves valūta trešajās valstīs. Euro banknošu, kas ir apgrozībā visā pasaulē, vērtība 2013. gada janvārī ir gandrīz 913 miljardi euro, un tas ir gandrīz tikpat, cik apgrozībā esošu ASV dolāru vērtība. Apmēram puse no minētās vērtības ir apgrozībā ārpus eurozonas, galvenokārt tās kaimiņu reģionos¹. Pašlaik euro ir otrā svarīgākā starptautiskā valūta pasaulē.

Euro joprojām ir mērķis organizēto noziedznieku grupām, kas nodarbojas ar naudas viltošanu. Kopš euro ieviešanas 2002. gadā tā viltošana radījusi finansiālus zaudējumus vismaz 500 miljonu euro apmērā. Eiropas Centrālās bankas (turpmāk „ECB”) datus norādīti viltoto banknošu skaita maksimuma punkti laikposmā no 2009. līdz 2010. gadam un vēl divi maksimuma punkti 2011. gada otrajā pusē² un 2012. gada otrajā pusē³. ECB norāda, ka atklāto viltojumu apmērs 2012. gada otrajā pusē ir pieaudzis par 11,6 %, salīdzinot ar iepriekšējiem mēnešiem. Eiropas Tehnikas un zinātnes centrs (turpmāk “ETZC”) savā 2011. gada ziņojumā⁴ norāda, ka arvien tiek atklāti jauni euro monētu viltojumu veidi un strauji pieaug sarežģītu monētu viltojumu skaits. Eiropols uzskata, ka pastāv ilgtermiņa tendence palielināties noziedzības līmenim, un norāda, ka noziedzīgu nodarījumu draudi joprojām ir nopietni⁵. Eiropola aplēses apstiprina tas, ka nesen tika izņemti euro banknošu un monētu viltojumi lielā apmērā un ka joprojām ik gadu tiek demontētas nelikumīgas drukātavas un kaltuves⁶.

Šīs tendences rāda, ka pašreizējie aizsardzības pasākumi pret viltojumiem nav sasnieguši nepieciešamo prevencijas līmeni, un tādēļ ir jāuzlabo aizsardzība pret viltojumiem. Jo īpaši pastāv ievērojamas atšķirības starp dažādās dalībvalstīs piemērojamo sankciju apmēriem par galvenajiem viltošanas veidiem, t. i., viltotas naudas izgatavošanu un izplatīšanu⁷. 2000. gadā tika saskaņots maksimālā soda par viltojumu izgatavošanu minimālais apmērs, proti, brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem, taču situācija ir atšķirīga attiecībā uz minimālo sankciju

¹ Sk. Eiropas Centrālā banka (ECB), <http://www.ecb.int/press/key/date/2013/html/sp130110.en.html>.

² ECB 2011. gada ziņojums.

³ ECB 2013. gada 10. janvāra paziņojums presei, http://www.ecb.int/press/pr/date/2013/html/pr130110_2.lv.html.

⁴ Euro monētu aizsardzība 2011. gadā. Situācija euro monētu viltošanā un Eiropas Tehnikas un zinātnes centra (ETZC) darbība, pamatojoties uz Komisijas Lēmuma C (2004) 4290 (2004. gada 29. oktobris) 4. pantu.

⁵ Eiropola 2011. gada Organizētās noziedzības draudu novērtējums (OCTA 2011).

⁶ Sk., piemēram, Eiropola paziņojumus presei 2011. gada 13. decembrī, 2012. gada 15. un 29. jūnijā, 2012. gada 13. augustā, 2012. gada 9. decembrī, https://www.europol.europa.eu/latest_press_releases.

⁷ Ietekmes novērtējuma 6. pielikums, tabula ar dalībvalstīs spēkā esošajām sankcijām, Vācijas Federālā banka (*Deutsche Bundesbank*), 2011. gada aprīlis.

apmēru, ko piemēro par naudas viltošanu. Dažās dalībvalstīs nepastāv minimālās sankcijas vai tiesību aktos paredzēti tikai naudas sodi, savukārt citās minimālās sankcijas sasniedz pat brīvības atņemšanu uz desmit gadiem. Šīs atšķirības kaitē pārrobežu tiesībaizsardzībai un tiesu iestāžu sadarbībai⁸. Turklāt dati, kas iegūti Ekspertu grupas euro viltošanas jautājumos veiktā pētījuma⁹ ietvaros, liecina, ka pēdējos deviņos gados tajās dalībvalstīs, kurās nepastāv minimālās sankcijas vai kā minimālās sankcijas par naudas viltošanu piemēro tikai naudas sodus, ir atklātas daudzas nelikumīgas drukātavas, kas liek domāt, ka viltotāji izvēlas labvēlīgāko tiesu. Visbeidzot, tādēļ, ka trūkst minimālo un maksimālo sankciju apmēru, ko piemēro par nodarījumiem, kuri saistīti ar izplatīšanu, rodas nopietni draudi attiecībā uz trešajās valstīs izgatavotu viltotu banknošu izplatīšanu Eiropas Savienībā, par ko liecina tas, ka trešajās valstīs (piemēram, Kolumbijā un Peru) tika demontēti ievērojams skaits drukātavu un saistībā ar to izņemts liels daudzums viltotu euro un citu valūtu, ko bija paredzēts eksportēt uz Eiropas Savienību vai tur izplatīt. Tādēļ var secināt, ka pašreizējās lielās atšķirības dalībvalstīs attiecībā uz sankciju sistēmām negatīvi ietekmē euro un citu valūtu aizsardzību ar krimināltiesiskiem pasākumiem pret viltošanu.

Pašreizējais sankciju līmenis ir viens no iemesliem tam, ka atturošā iedarbība nav pietiekama un Eiropas Savienībā tās nauda netiek vienlīdz aizsargāta. Kriminālsankciju maksimālais apmērs ir līdzeklis, kas ļauj prokuroriem un tiesnešiem noteikt noziedzniekiem piemērojamās sankcijas, bet tas nav pilnīgs, ja nav noteikts minimālais apmērs. Tā kā praksē maksimālā soda minimālais apmērs tiek piemērots reti, var uzskatīt, ka minimālajam sodam ir atturošāka iedarbība un augsta praktiskā vērtība euro aizsardzībā. Tiem, kuri mēģinās viltot euro, būs zināmas iespējamās sankcijas, kas viņus atturēs; ir acīmredzama atšķirība starp brīvības atņemšanu uz kādu minimālo laiku un, piemēram, naudas soda piespriešanu. Tādējādi minimālās sankcijas veicina saskaņotas sistēmas izveidi euro aizsardzībai visā ES.

Euro ir vienota valūta Eiropas Savienības izveidotajā ekonomikas un monetārajā savienībā. Tādējādi euro ir patiešām Eiropas kopīgā vērtība, kas būtu konsekventi jāaizsargā visā Eiropas Savienībā, jo īpaši nosakot minimālo sodu apmērus, kas piemērojami par smagiem izgatavošanas un izplatīšanas nodarījumiem.

Eiropas Savienībai un dalībvalstīm būtu jānodrošina visaptveroša euro aizsardzība un kopīgi jāapkaro nodarījumi pret euro. Ievērojot Starptautisko konvenciju par naudas viltošanas novēršanu (turpmāk „Ženēvas konvencija”)¹⁰ un tās 5. pantā paredzēto citu valūtu nediskriminēšanas principu, visas valūtas gūs labumu no pastiprinātās euro aizsardzības.

1.2. Juridiskais konteksts

1.2.1. Krimināltiesības

Ženēvas konvencijā ir paredzēti noteikumi, lai nodrošinātu, ka par naudas viltošanas nodarījumiem var piemērot bargus kriminālsodus un citas sankcijas. Tajā ir paredzēti arī noteikumi par jurisdikciju un sadarbību. Pēc Ženēvas konvencijas ratificēšanas 1929. gada 20. aprīlī zināmā līmenī ir notikusi valstu tiesību aktu par naudas viltošanas novēršanu saskaņošana.

⁸ Sk. ietekmes novērtējuma 3.2.1.3. sadaļu un 3. pielikumu.

⁹ Pētījumā galvenā uzmanība tika pievērsta šādām 15 dalībvalstīm: Bulgārijai, Dānijai, Vācijai, Grieķijai, Spānijai, Francijai, Itālijai, Latvijai, Ungārijai, Nīderlandei, Polijai, Portugālei, Rumānijai, Somijai un Zviedrijai.

¹⁰ Nr. 2623, 372. lpp. Nāciju Līgas līgumu sērija, 1931. Konvenciju ir ratificējušas 26 dalībvalstis. Malta (vēl) nav ratificējusi.

Padomes Pamatlēmuma 2000/383/TI par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu¹¹ mērķis ir papildināt 1929. gada Ženēvas konvencijas noteikumus Eiropas Savienības teritorijā. Minētajā pamatlēmumā ir noteikta prakse, kas papildus faktiskai naudas viltošanai ir jāuzskata par sodāmu, piemēram, izplatīšana. Pamatlēmumā ir paredzēts, ka par šiem nodarījumiem jāpiemēro efektīvi, samērīgi un preventīvi sodi. Turklāt pamatlēmumā ir noteikumi par jurisdikciju un juridisko personu atbildību. Pamatlēmums ir grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2001/888/TI (2001. gada 6. decembris)¹², kurā ir ieviests noteikums par sodāmības savstarpējo atzīšanu, lai varētu atpazīt “atkārtotus nodarījumus”.

Dalībvalstīm tika noteikts pienākums transponēt Padomes Pamatlēmumu 2000/383/TI līdz 2001. gada 29. maijam un Padomes Pamatlēmumu 2001/888/TI – līdz 2002. gada 31. decembrim. Komisija ir sagatavojusi trīs ziņojumus par minēto lēmumu īstenošanas novērtējumu¹³. Neraugoties uz ES *acquis* izstrādi šajā jomā, ir atklātas zināmas nepilnības. Kaut gan visas dalībvalstis formāli, ar nelieliem izņēmumiem, ir pareizi īstenojušas pamatlēmumu, dalībvalstis ir pieņēmušas atšķirīgus noteikumus, un tādējādi bieži atšķiras arī aizsardzības līmeņi un prakse, kas noteikta valstu tiesību sistēmās.

1.2.2. Citi Savienības noteikumi šajā jomā

Pamatlēmums ir daļa no visaptveroša tiesiskā regulējuma, kurā ietverti arī administratīvi un apmācību pasākumi:

- Padomes Regula (EK) Nr. 974/98 (1998. gada 3. maijs) par eiro ieviešanu¹⁴. Tajā eurozonas dalībvalstīm noteikts pienākums nodrošināt atbilstīgus sodus par euro banknošu un monētu viltošanu un falsifikāciju;
- Padomes Regula (EK) Nr. 1338/2001 (2001. gada 28. jūnijs), ar kuru paredz pasākumus, kas vajadzīgi euro aizsardzībai pret viltošanu¹⁵, kuru atjaunināja ar Padomes Regulu Nr. 44/2009 (2008. gada 18. decembris)¹⁶. Tajā noteikts, kā euro banknotes un monētas var laist apgrozībā, lai tās aizsargātu pret viltošanu. Turklāt ir risināti tādi jautājumi kā tehnisku un statistikas datu par banknošu un monētu viltojumiem vākšana un piekļuve tiem, viltotu banknošu un monētu pārbaude, ko veic valstu analīzes centri, kredītiestāžu pienākumi un informācijas centralizēta apkopošana valsts līmenī. Ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1339/2001¹⁷ (2001. gada 28. jūnijs) Regulu Nr. 1338/2001 attiecināja arī uz tām dalībvalstīm, kas nav pieņēmušas euro kā vienotu valūtu;
- Eiropas Centrālās bankas Lēmums (2010. gada 16. septembris) par euro banknošu autentiskuma un derīguma pārbaudi, kā arī to atkārtotu laišanu apgrozībā (ECB/2010/14)¹⁸;

¹¹ OV L 140, 2000. gada 14. jūnijs, 1. lpp.

¹² OV L 329, 14.12.2001., 3. lpp.

¹³ Pirmais ziņojums pieņemts 2001. gada decembrī, COM(2001) 771, galīgā redakcija; otrais ziņojums – 2003. gada septembrī, COM(2003) 532, galīgā redakcija; un trešais ziņojums – 2007. gada septembrī, COM(2007) 524, galīgā redakcija.

¹⁴ OV L 139, 11.5.1998., 1. lpp.

¹⁵ OV L 181, 4.7.2001., 6. lpp.

¹⁶ OV L 17, 22.1.2009., 1. lpp.

¹⁷ OV L 181, 4.7.2001., 11. lpp.

¹⁸ OV L 267, 9.10.2010., 1. lpp.

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1210/2010 (2010. gada 15. decembris) par euro monētu autentiskuma noteikšanu un rīkošanos ar apgrozībai nederīgām euro monētām¹⁹;
- Padomes Regula (EK) Nr. 2182/2004 (2004. gada 6. decembris) par medaļām un žetoniem, kas līdzīgi euro monētām²⁰, kura grozīta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 46/2009 (2008. gada 18. decembris)²¹;
- Padomes Lēmums 2005/511/TI (2005. gada 12. jūlijs) par euro aizsardzību pret viltošanu, norīkojot Eiropolu par centrālo biroju euro viltošanas apkarošanai²²;
- Padomes Lēmums 2002/187/TI (2002. gada 28. februāris), ar ko izveido *Eurojust*, lai pastiprinātu cīņu pret smagiem noziegumiem²³, veicinot un uzlabojot dalībvalstu kompetento tiesu iestāžu koordināciju un sadarbību, tostarp euro viltojumu jomā;
- Savienība, izmantojot *Pericles* programmu, kas izveidota ar Padomes Lēmumu 2001/923/EK (2001. gada 17. decembris)²⁴, finansē mērķtiecīgas darbības tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku apmaiņai, atbalstam un mācībām, lai nodibinātu ciešākas profesionālās saiknes efektīvākai cīņai pret euro viltošanu.

2. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

2.1. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Komisija apspriedās ar ieinteresētajām personām – speciālistiem vairākos posmos.

Apspriešanās ar ieinteresētajām pusēm sākās Ekspertu grupas euro viltošanas jautājumos²⁵ 58. sanāksmē 2011. gada 10. novembrī un turpinājās minētās grupas turpmākajās sanāksmēs. Turpmākas apspriešanās ar ekspertiem un speciālistiem²⁶ notika Hāgas Konferencē, kas norisēja no 2011. gada 23. līdz 25. novembrim. 2011. gada 20. decembrī dalībvalstīm tika nosūtīta aptauja par pamatlēmuma īstenošanu. Aptaujas rezultāti un iespējamie risinājumi tika apspriesti Ekspertu grupas euro viltošanas jautājumos 59. un 60. sanāksmē, kas notika attiecīgi 2012. gada 14. martā un 13. jūnijā. Šajā procesā piedalījās ECB un Eiropola pārstāvji un sniedza savu ieguldījumu, tostarp tiešu ieguldījumu Komisijas darbā.

No apspriešanas rezultātiem var secināt, ka ieinteresētās personas uzskata par nepieciešamu ar krimināltiesiskiem pasākumiem nodrošināt pievienoto vērtību euro un citu valūtu aizsardzībai. Attiecībā uz uzlabojumiem procesuālajās krimināltiesībās

¹⁹ OV L 339, 22.12.2010., 1. lpp.

²⁰ OV L 373, 21.12.2004., 1. lpp.

²¹ OV L 17, 22.1.2009., 5. lpp.

²² OV L 185, 17.7.2005., 35. lpp.

²³ OV L 63, 6.3.2002., 1. lpp.

²⁴ OV L 339, 21.12.2001., 50. lpp. Programmas atjauninājumu sk. priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (COM(2011)0913, galīgā redakcija).

²⁵ Ekspertu grupa euro viltošanas jautājumos izveide ir paredzēta Regulā (EK) Nr. 1338/2001, un tajā ir pārstāvēti eksperti no dalībvalstīm, ECB, Eiropola un *OLAF/ETZC*.

²⁶ Tiesībaizsardzības iestāžu, tiesu iestāžu, centrālo banku un kaltuvju pārstāvji.

tika saņemti divi konkrēti priekšlikumi, proti, priekšlikums saskaņot izmeklēšanas metodes, piemēram, kontrolēta piegāde, slepenie aģenti, un priekšlikums ieviest noteikumus par pienākumu tiesu iestādēm nosūtīt izņemtās viltotās naudas paraugus tehniskas analīzes veikšanai, lai atklātu pārējos apgrozībā esošos viltojumus.

ECB pauda stingru atbalstu krimināltiesību normu pastiprināšanai, jo īpaši stiprinot un saskaņojot sodus, tostarp, ieviešot standartus par minimālajiem sodiem.

2.2. Ietekmes novērtējums

Komisija, ņemot vērā apspriešanos ar ieinteresētajām personām, veica politikas alternatīvu ietekmes novērtējumu. Pēc iespējamo variantu izskatīšanas ietekmes novērtējumā secināts, ka ieteicamāks būtu šāds risinājums:

- ar nelielām izmaiņām pārņemt lielāko daļu no Padomes Pamatlēmumā 2000/383/TI paredzētajiem noteikumiem jaunā priekšlikumā, ņemot vērā Lisabonas līgumu;
- mainīt noteikumus par sodiem, nosakot, ka minimālais sods par viltotas naudas izgatavošanu un izplatīšanu ir seši mēneši un maksimālais sods par izplatīšanu ir vismaz astoņi gadi;
- ieviest jaunu noteikumu, nosakot dalībvalstīm pienākumu sniegt iespēju izmantot noteiktus izmeklēšanas līdzekļus;
- ieviest jaunu noteikumu, nosakot dalībvalstīm pienākumu nodrošināt, ka valstu analīzes centri un monētu valstu analīzes centri var veikt euro viltojumu analīzi arī tiesvedības procesu laikā, lai atklātu citus viltojumus.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

3.1. Juridiskais pamats

ES kompetence paredzēt „noteikumu minimumu noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai attiecībā uz īpaši smagiem noziegumiem ar pārrobežu dimensiju, kas saistīta ar šādu nodarījumu būtību vai ietekmi vai ar nepieciešamību tos apkarot kopīgi”, ir noteikta Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk „LESD”) 83. panta 1. punktā.

Maksāšanas līdzekļu viltošana ir skaidri norādīta LESD 83. panta 1. punktā kā īpaši smags noziegums.

3.2. Subsidiaritāte, proporcionalitāte un pamattiesību ievērošana

Tiek uzskatīts, ka ES rīcība nepieciešama, pamatojoties uz šādiem faktoriem.

Euro viltošana sagādā patiesas problēmas Savienībai un tās pilsoņiem, uzņēmumiem un finanšu iestādēm. Fakts, ka euro ir vienota valūta eurozonā, nozīmē, ka ir obligāti jāuzskata, ka euro viltošanas nodarījums izraisa vienādu kaitējumu visās eurozonas vietās neatkarīgi no tā, kur tas ir izdarīts. Sakarā ar šo Eiropas mēroga dimensiju ir nepieciešams, ka viltošana tiek apkarota līdzīgā veidā un noziedzniekiem tiek piemēroti vienādi sodi neatkarīgi no tā, kurā Eiropas Savienības dalībvalstī ir izdarīts noziedzīgs nodarījums.

Sakarā ar euro īpašo stāvokli, kas ir vienota valūta Eiropas Savienības izveidotajā ekonomikas un monetārajā savienībā un tādējādi arī patiesi Eiropas vērtība, ir nepieciešams nodrošināt tā aizsardzību ES līmenī. Tādējādi tā ir joma, kurā ES centralizācija ir spēcīgāka nekā jebkura cita joma, kurā nepieciešama noteikumu saskaņošana dalībvalstīs.

Tikai ES spēj izstrādāt saistošus tiesību aktus, kas ir spēkā dalībvalstīs, un tādējādi radīt tiesisko regulējumu, kas sekmētu pašreizējās situācijas trūkumu novēršanu.

Saskaņā ar Ženēvas konvencijas 5. pantu nav jāizšķir starp soda apmēru par darbībām saistībā ar savas valsts valūtu un par darbībām saistībā ar ārvalstu valūtu. Tādēļ pastiprinātā euro aizsardzība būtu jāattiecina uz visām valūtām.

Ierosinātie sodi ir samērīgi ar nodarījumu smaguma pakāpi un euro un citu valūtu viltošanas ievērojamo ietekmi uz iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Tie atbilst sodiem, kas pašlaik ir paredzēti lielākajā daļā dalībvalstu tiesību aktos. Tā kā daudzas dalībvalstis jau ir noteikušas minimālos sodus, ir atbilstoši un piemēroti noteikt minimālos sodus arī Savienības līmenī. Lai nodrošinātu, ka sodu smagums ir samērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu, ir ierosināts īpašs noteikums attiecībā uz gadījumiem, kuros viltojumu apmērs nav liels, t. i., robežvērtība, līdz kurai var piemērot brīvības atņemšanu uz īsāku laiku, un robežvērtība, līdz kurai var piemērot arī naudas sodu, ja nodarījums nav izdarīts īpaši smagos apstākļos. Tie, piemēram, varētu būt gadījumā, ja viltota nauda ir atklāta apstākļos, kas nepārprotami liecina par to, ka ir vai būtu izgatavotas lielākas viltotas naudas summas. Izvēlētajām robežvērtībām jābūt pietiekami augstām, lai ņemtu vērā maznozīmīgus nodarījumus, tajā pašā laikā arī pietiekami zemām, lai nodrošinātu soda atturošo iedarbību un ņemtu vērā, ka ir svarīgi, lai banknotes un monētas būtu īstas un iedzīvotāji uzticētos tām.

Ar šo direktīvu dalībvalstīm tiek uzlikts pienākums paredzēt savos tiesību aktos tādus sodu apmērus, kas noteikti 5. pantā un nav mazāki par noteiktajiem minimālajiem apmēriem. Tomēr arī turpmāk ir piemērojami valstu krimināltiesību aktos paredzētie vispārējie noteikumi un principi par sodu piemērošanu un izpildi saskaņā ar konkrētajiem apstākļiem. Tas attiecas uz vispārējiem noteikumiem par sodu piemērošanu nepilngadīgajiem, par mēģinājumiem, atbalstošu līdzdalību vai par gadījumiem, kad pārkāpuma izdarītājs sadarbojas, lai atklātu vai novērstu smagus nodarījumus. Attiecībā uz sodu izpildi arī turpmāk būs piemērojami vispārējie principi, piemēram, par nosacītiem brīvības atņemšanas sodiem vai brīvības atņemšanai alternatīviem sodiem (elektroniska novērošana), vai par priekšlaicīgu atbrīvošanu. Atsevišķos gadījumos tiesas izmantos savu rīcības brīvību, piemērojamā tiesiskā regulējuma ietvaros ņemot vērā visus atbildību pastiprinošus un mīkstinošus apstākļus.

Visi ierosinātie krimināltiesiskie pasākumi tika rūpīgi izvērtēti un izstrādāti, ņemot vērā to iespējamo ietekmi uz pamattiesību aizsardzību.

Priekšlikums ir saistīts ar šādām ES Pamattiesību hartas tiesībām un principiem (turpmāk „Pamattiesību harta”): tiesībām uz brīvību un ģimenes dzīves neaizskaramību (sakarā ar iespējamu brīvības atņemšanu notiesātajiem nodarījuma izdarītājiem), brīvību izvēlēties profesiju un darījumdarbības brīvību (sakarā ar notiesāto nodarījuma izdarītāju iespējamu diskvalifikāciju), tiesībām uz īpašumu (sakarā ar iespējamu to uzņēmumu slēgšanu, kas izdarījuši nodarījumus), noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principiem (jo ir noteiktas nodarījuma definīcijas un sodu robežas), tiesībām netikt divreiz tiesātam (sakarā ar iespējamu mijiedarbību ar administratīvajām sankcijām). Šī iejaukšanās ir pamatota, jo tā atbilst vispārējās nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība (skatīt Pamattiesību hartas 52. panta 1. punktu), un jo īpaši tam, lai nodrošinātu efektīvus un atturošus pasākumus euro un citu valūtu aizsardzībai. Ir rūpīgi nodrošināts, ka šie pasākumi nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai, un tādēļ tie ir samērīgi. Jo īpaši pašā instrumentā ir noteikti konkrēti pasākumi, precizējot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, tostarp tiesības uz aizstāvību, un nodrošinot valstu tiesās līdzvērtīgu efektīvas tiesību aizsardzības līmeni. Paredzētie sodi ir samērīgi ar izdarītajiem nodarījumiem.

3.3. Juridisko instrumentu izvēle

Krimināltiesību noteikumu paredzēšanai, pamatojoties uz LESD 83. panta 1. punktu, direktīva ir atbilstīgais instruments.

3.4. Īpaši noteikumi

1. pants: *Priekšmets* – šajā pantā ir sniegts priekšlikuma darbības jomas un mērķa apraksts.

2. pants: *Definīcijas* – šajā pantā ir paredzētas definīcijas, ko piemēro visā tiesību aktā.

3. pants: *Nodarījumi* – šajā pantā ir noteikti galvenie nodarījumi, par kuriem dalībvalstīs jāparedz kriminālatbildība, un precizēts, ka uz noteiktiem nodarījuma izdarīšanas apstākļiem attiecas darbības joma.

4. pants: *Kūdišana, palīdzēšana un atbalstīšana, mēģinājums* – šo pantu piemēro visiem iepriekšminētajiem nodarījumiem, un tas paredz, ka dalībvalstīm ir jānosaka kriminālatbildība par visiem nodarījumu sagatavošanas un līdzdalības tajos veidiem. Kriminālatbildība par mēģinājumu kā par nodarījumu attiecas uz lielāko daļu gadījumu.

5. pants: *Sodi* – šis pants ir piemērojams attiecībā uz visiem nodarījumiem, kas minēti 3. un 4. pantā. Tajā dalībvalstīm ir noteikts pienākums piemērot efektīvus, samērīgus un preventīvus sodus saskaņā ar Tiesas judikatūru. Attiecībā uz nopietnākiem nodarījumiem – viltotas naudas izgatavošanu un izplatīšanu –, ir paredzēta brīvības atņemšana fiziskām personām uz laiku no vismaz sešiem mēnešiem līdz astoņiem gadiem. Augstākā soda minimālais apmērs par izgatavošanas nodarījumu – brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem – jau ir paredzēts Pamatlēmumā 2000/383/TI.

6. un 7. pants: *Juridisku personu atbildība un tām piemērojamo sankciju veidi* – šie panti ir piemērojami visiem 3. un 4. pantā minētajiem nodarījumiem. Tie paredz, ka dalībvalstīm ir jānosaka juridisku personu atbildība, vienlaikus izslēdzot to, ka šāda atbildība ir alternatīva fizisku personu atbildībai, un juridiskām personām jāpiemēro efektīvas, samērīgas un preventīvas sankcijas, turklāt tajos ir norādītas iespējamās sankcijas.

8. pants: *Jurisdikcija* – šā panta pamatā ir teritorialitātes un personas princips. Tas ir piemērojams attiecībā uz visiem 3. un 4. pantā minētajiem nodarījumiem. Tajā ir paredzēta tiesu iestāžu jurisdikcija, kas ļauj tām ierosināt izmeklēšanu, veikt kriminālvajāšanu un taisīt spriedumus lietās, kas saistītas ar naudas viltošanu. Minētajā pantā ir paredzēts pienākums dalībvalstīm, kuru valūta ir euro, noteiktos apstākļos īstenot universālu jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas saistīti ar euro viltošanu. Paralēlo procesu gadījumā Padomes Pamatlēmums 2009/948/TI (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā²⁷ sekmē ciešāku kompetento iestāžu sadarbību. Ievērojot Padomes Lēmumu 2002/187/TI (2002. gada 28. februāris), valsts pārstāvjiem *Eurojust* ir jābūt informētiem par jebkādiem gadījumiem, kuros radušies jurisdikcijas konflikti vai tie varētu rasties. Turklāt šīs direktīvas 8. pantā paredzēts pienākums dalībvalstīm koncentrēt kriminālprocesus vienā dalībvalstī, ja vien tas ir lietderīgi.

9. pants: *Izmeklēšanas līdzekļi* – panta mērķis ir nodrošināt, ka naudas viltošanas gadījumos var izmantot arī tādus izmeklēšanas līdzekļus, kas valstu tiesību aktos ir paredzēti attiecībā uz organizētās noziedzības vai citu smagu noziegumu gadījumiem.

10. pants: *Pienākums nosūtīt viltotās euro banknotes un monētas analīzes veikšanai un viltojumu atklāšanai* – šajā pantā paredzēts dalībvalstu pienākums nodrošināt, ka valstu analīzes centri un monētu valstu analīzes centri var veikt euro viltojumu analīzi arī tiesvedības procesu laikā, lai atklātu citus viltojumus.

²⁷ OV L 328, 15.12.2009., 42. lpp.

11. pants: Saistība ar Ženēvas konvenciju – šajā pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jābūt 1929. gada 20. aprīļa Ženēvas Starptautiskās konvencijas līgumslēdzējām pusēm.

12. pants: Padomes Pamatlēmuma 2000/383/TI aizstāšana – šajā pantā noteikts, ka attiecībā uz dalībvalstīm, kas piedalās šīs direktīvas pieņemšanā, tiek aizstāti iepriekšējie noteikumi naudas viltošanas jomā.

13. pants: Transponēšana – šajā pantā paredzēts, ka dalībvalstīm jātransponē šī direktīva 18 mēnešu laikā pēc tās stāšanās spēkā. Dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai to tiesību aktu noteikumi, kurus tās pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva, un nākotnē pieņemamie noteikumi minētajā jomā. Dalībvalstīm nav jāiesniedz skaidrojoši dokumenti, jo šajā direktīvā ir paredzētas tikai nedaudzas juridiskās saistības un tā attiecas uz šauru jomu valstu līmenī.

14., 15. un 16. pants – tajos ir noteikumi par Komisijas ziņojuma sniegšanu un pārskatīšanu, stāšanos spēkā un adresātiem.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē Eiropas Savienības budžetu.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA**par euro un citu valūtu krimināltiesisko aizsardzību pret viltošanu, ar ko aizstāj
Padomes Pamatlēmumu 2000/383/TI**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
 ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 83. panta 1. punktu,
 ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,
 pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku,
 pēc tiesību akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
 ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²⁸,
 saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,
 tā kā:

- (1) Euro ir vienotā valūta, ko lieto dalībvalstīs, kuras ir eurozonas dalībnieces, tādēļ euro ir kļuvis par svarīgu faktoru Savienības ekonomikā un par tās pilsoņu ikdienas dzīves sastāvdaļu. Visas Savienības interesēs ir vērsties pret jebkādu darbību, kas viltošanas rezultātā var apdraudēt euro autentiskumu.
- (2) Naudas viltojumiem ir ievērojama negatīva ietekme uz sabiedrību. Tie kaitē pilsoņiem un uzņēmumiem, jo radītie zaudējumi netiek atlīdzināt pat tad, ja viltojumi saņemti labticīgi. Ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai pilsoņi, uzņēmumi un finanšu iestādes uzticētos banknošu un monētu autentiskumam.
- (3) Ir būtiski nodrošināt, lai efektīvi un iedarbīgi krimināltiesiski pasākumi aizsargātu euro un citas valūtas, kuru apgrozība visās dalībvalstīs ir likumīgi atļauta piemērotā veidā.
- (4) Padomes Regulā (EK) Nr. 974/98 (1998. gada 3. maijs) par euro ieviešanu²⁹ paredzēts pienākums dalībvalstīm, kuru valūta ir euro, nodrošināt atbilstīgus sodus par euro banknošu un monētu viltošanu un falsifikāciju.
- (5) Padomes Regulās (EK) Nr. 1338/2001³⁰ un Nr. 1339/2001³¹ (2001. gada 28. jūnijs) ir paredzēti pasākumi, kas vajadzīgi euro aizsardzībai pret viltošanu, un jo īpaši pasākumi euro viltojumu izņemšanai no apgrozības.
- (6) Starptautiskajā konvencijā par naudas viltošanas novēršanu, kas parakstīta 1929. gada 20. aprīlī Ženēvā, un tās protokolā (turpmāk „Ženēvas konvencija”)³² ir paredzēti

²⁸ OV C [...], [...] lpp.

²⁹ OV L 139, 11.5.1998., 1. lpp.

³⁰ OV L 181, 4.7.2001., 6. lpp.

³¹ OV L 181, 4.7.2001., 11. lpp.

noteikumi, lai efektīvi novērstu naudas viltošanas nodarījumus, veiktu kriminālvajāšanu un sodītu par tiem. Jo īpaši tās mērķis ir nodrošināt, ka par naudas viltošanas nodarījumiem var piemērot bargus kriminālsodus un citas sankcijas. Visām Ženēvas konvencijas līgumslēdzējām pusēm ir jāpiemēro nediskriminēšanas princips attiecībā uz valūtu, kas nav attiecīgās valsts valūta.

- (7) Šīs direktīvas mērķis ir papildināt Ženēvas konvencijas noteikumus un atvieglot tās piemērošanu dalībvalstīs.
- (8) Šī direktīva pamatojas uz Padomes Pamatlēmumu 2000/383/TI par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu³³, un atjaunina to. Šī direktīva papildina pamatlēmumu ar papildu noteikumiem par sodu apmēriem, izmeklēšanas līdzekļiem un viltojumu analīzi, identificēšanu un atklāšanu tiesvedības procesu laikā. Šai direktīvai būtu jāaizstāj pamatlēmums attiecībā uz dalībvalstīm, kas piedalās šīs direktīvas pieņemšanā.
- (9) Šai direktīvai būtu jāaizsargā visas banknotes un monētas, kas apgrozībā atrodas likumīgi, neatkarīgi no tā, vai tās ir izgatavotas no papīra, metāla vai kāda cita materiāla.
- (10) Euro un citu valūtu aizsardzībai nepieciešams ieviest kopēju definīciju nodarījumiem, kas saistīti ar naudas viltošanu, un kopējus sankciju veidus gan fiziskām, gan juridiskām personām. Lai nodrošinātu saskaņotību ar Ženēvas konvenciju, šajā direktīvā būtu jāparedz, ka ir sodāmi tādi paši nodarījumi, kādi paredzēti Ženēvas konvencijā. Tādēļ viltotu banknošu un monētu izgatavošanai un izplatīšanai vajadzētu būt noziedzīgam nodarījumam. Svarīgs sagatavošanās darbs minētajiem nodarījumiem, piemēram, viltošanai paredzētu instrumentu un sastāvdaļu izgatavošana, būtu jāsoda atsevišķi. Minēto nodarījumu definīciju kopējam mērķim vajadzētu būt atturošas iedarbības nodrošināšanai attiecībā uz jebkādu rīcību ar viltotām banknotēm un monētām, viltošanai paredzētiem instrumentiem un līdzekļiem.
- (11) Arī ļaunprātīga drukātavu un kaltuvju likumīgo iekārtu un materiālu izmantošana neatļautu banknošu un monētu izgatavošanai, lai tās izmantotu krāpnieciskos nolūkos, būtu jāuzskata par viltošanu. Tas attiecas uz gadījumiem, kad valsts centrālā banka vai kaltuve vai cita pilnvarota ražotne izgatavo banknotes vai monētas, pārsniedzot Eiropas Centrālās bankas atļautās kvotas. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad likumīgas drukātavas vai kaltuves darbinieks ļaunprātīgi izmanto iekārtas savos nolūkos. Par šādu rīcību būtu jāsoda kā par viltošanas nodarījumu pat tad, ja atļautais daudzums nav pārsniegts, jo izgatavotos viltojumus pēc to laišanas apgrozībā nevarētu atšķirt no atļautām banknotēm un monētām.
- (12) Šajā direktīvā paredzētajai aizsardzībai būtu jāattiecas arī uz banknotēm un monētām, ko Eiropas Centrālā banka vai valstu centrālās bankas un kaltuves vēl nav oficiāli emitējušas. Tādējādi, piemēram, euro monētas ar jauniem reversiem dalībvalstīs vai jaunas euro banknošu sērijas būtu jāaizsargā pirms to oficiālās laišanas apgrozībā.
- (13) Attiecīgos gadījumos būtu jāsoda arī par kūdīšanu, palīdzēšanu un atbalstīšanu, un galveno viltošanas nodarījumu mēģinājumiem, tostarp likumīgo iekārtu un materiālu ļaunprātīgu izmantošanu un banknošu un monētu viltošanu, kas vēl nav emitētas, bet paredzētas apgrozībai. Šajā direktīvā dalībvalstīm nav paredzēts pienākums noteikt, ka

³² Tautu Savienības līgums, sērijas Nr. 2623 (1931. gads), 372. lpp.

³³ OV L 140, 14.6.2000., 1. lpp.

mēģinājums izdarīt nodarījumu, kas saistīts ar viltošanas iekārtu vai sastāvdaļu, ir sodāms.

- (14) Sankcijām par viltošanas nodarījumiem vajadzētu būt efektīvām, samērīgām un preventīvām visā Savienībā.
- (15) Naudas viltošana tradicionāli ir noziedzīgs nodarījums, par ko dalībvalstīs paredzēti bargi sodi. Tas ir šo noziedzīgo nodarījumu būtības un ietekmes uz iedzīvotājiem un uzņēmumiem dēļ un tādēļ, ka ir jānodrošina, lai Savienības pilsoņi uzticētos euro un citu valūtu autentiskumam. Tas jo īpaši attiecas uz euro, kas ir vienota valūta 330 miljoniem iedzīvotāju eurozonā un kas ir otrā svarīgākā starptautiskā valūta.
- (16) Tādēļ dalībvalstīm būtu jāparedz noteikti minimālie sankciju veidi un apmēri. Vairākums dalībvalstu jau ir noteikušas minimālos sodus. Ir atbilstoši un piemēroti pieņemt šādu pieeju Savienības līmenī.
- (17) Sankciju apmēriem vajadzētu būt efektīviem un preventīviem, bet samērīgiem ar nodarījumiem. Tādēļ minimālajam sodam, ko var piemērot fiziskām personām par smagiem nodarījumiem, t. i., par galvenajiem nodarījumiem – viltotas naudas izgatavošanu un izplatīšanu, ja viltotās banknotes un monētas ir lielā apmērā vai nodarījums ir izdarīts īpaši smagos apstākļos –, vajadzētu būt brīvības atņemšanai vismaz uz sešiem mēnešiem, un maksimālajam sodam – vismaz uz astoņiem gadiem.
- (18) Minimālais sods (seši mēneši) palīdz nodrošināt, lai tiesībaizsardzības iestādes un tiesu iestādes piešķirtu euro un citu valūtu viltošanas nodarījumiem līdzvērtīgu prioritāti, un atvieglo pārrobežu sadarbību. Tas veicina labvēlīgākās tiesas izvēles riska mazināšanos. Turklāt tas ļauj, ka notiesātie nodarījuma izdarītāji var tikt izdoti, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, lai varētu izpildīt brīvības atņemšanas sodu vai rīkojumu par drošības līdzekli, kas saistīts ar brīvības atņemšanu.
- (19) Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai piemērot brīvības atņemšanu uz īsu laiku vai nepiemērot brīvības atņemšanu gadījumos, kad viltoto banknošu un monētu kopējā nominālā vērtība ir neliela vai nodarījums nav izdarīts īpaši smagos apstākļos. Minētajai vērtībai vajadzētu būt mazākai par EUR 5000, t. i., mazākai par desmitkārtotu euro augstāko nominālvērtību, attiecībā uz gadījumiem, kad var piemērot ar brīvības atņemšanu nesaistītu sodu, un mazākai par EUR 10 000 attiecībā uz gadījumiem, kad var piemērot brīvības atņemšanu uz laiku, kas mazāks par sešiem mēnešiem.
- (20) Šī direktīva neskar vispārējos noteikumus un principus valsts tiesību aktos krimināltiesību jomā par spriedumu piemērošanu un izpildi saskaņā ar konkrētajiem apstākļiem katrā atsevišķā gadījumā.
- (21) Tā kā arī juridisku personu darbības var kaitēt uzticībai banknošu un monētu autentiskumam vai apdraudēt to, juridiskām personām būtu jānosaka atbildība par noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti viņu vārdā.
- (22) Lai nodrošinātu panākumus izmeklēšanā un kriminālvajāšanā naudas viltošanas nodarījumos, atbildīgajiem par izmeklēšanu un kriminālvajāšanu šādos nodarījumos vajadzētu būt pieejamiem tādiem izmeklēšanas līdzekļiem, ko izmanto organizētās noziedzības vai citu smagu noziegumu gadījumos. Šādi līdzekļi ir, piemēram, sakaru pārtveršana, slepena novērošana, tostarp elektroniska novērošana, bankas kontu uzraudzība vai citi finanšu izmeklēšanas veidi, cita starpā ņemot vērā proporcionalitātes principu un izmeklējamu nodarījumu veidu un smagumu.

- (23) Dalībvalstīm būtu jānosaka sava jurisdikcija saskaņā ar Ženēvas konvenciju un noteikumiem par jurisdikciju Savienības tiesību aktos krimināltiesību jomā, tas ir, attiecībā uz nodarījumiem, kas izdarīti to teritorijā, un nodarījumiem, ko izdarījuši to pilsoņi. Sakarā ar euro galveno lomu Eiropas Savienības ekonomikā un sabiedrībā un euro kā pasaules nozīmes valūtas īpašu apdraudējumu ir nepieciešams veikt papildu pasākumu tā aizsardzībai. Tādēļ katrai dalībvalstij, kuras valūta ir euro, būtu jāīsteno universāla jurisdikcija attiecībā uz nodarījumiem, kas saistīti ar euro un izdarīti ārpus Eiropas Savienības, ja likumpārkāpējs atrodas tās teritorijā vai ar nodarījumu saistītie euro viltojumi ir atklāti tās teritorijā. Īstenojot universālu jurisdikciju, dalībvalstīm būtu jāievēro proporcionālītes princips, jo īpaši attiecībā uz sodāmību trešās valstīs par tādu pašu darbību.
- (24) Viltošana bieži skar vairākas dalībvalstis vienlaicīgi, piemēram, ja izgatavošana notiek vienā dalībvalstī un izplatīšana – vienā vai vairākās citās dalībvalstīs. Saskaņā ar mehānismiem, kas paredzēti Padomes Pamatlēmumā 2009/948/TI (2009. gada 30. novembris) par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā³⁴, šādos pārrobežu gadījumos dalībvalstīm būtu jākoncentrē kriminālprocesi, tostarp kriminālvajāšana, vienā dalībvalstī, ja vien tas ir lietderīgi. Tas jo īpaši attiecas uz gadījumiem, kad šāda koncentrēšana var vienkāršot izmeklēšanas veikšanu, piemēram, pierādījumu izņemšanu, vai sniegt tiesai iespēju ņemt vērā visu nodarījuma apmēru vienā spriedumā. Ievērojot Padomes Lēmumu 2002/187/TI (2002. gada 28. februāris), ar ko izveido *Eurojust*, lai pastiprinātu cīņu pret smagiem noziegumiem³⁵, valsts pārstāvjiem *Eurojust* ir jābūt informētiem par jebkādiem gadījumiem, kuros radušies jurisdikcijas konflikti vai tie varētu rasties.
- (25) Attiecībā uz euro viltotu banknošu un monētu identifikācija centralizēti notiek attiecīgi valstu analīzes centros un monētu valstu analīzes centros, kas ir izraudzīti vai izveidoti saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1338/2001. Viltotu euro banknošu vai monētu analīzei, identifikācijai un atklāšanai vajadzētu būt iespējamai arī tiesvedības procesu laikā, lai novērstu un apturētu šādu viltojumu veidu turpmāku apgrozību, pienācīgi ņemot vērā efektīvas un taisnīgas tiesas principu. Kopumā tiesu iestādēm vajadzētu dot atļauju fiziski pārsūtīt viltojumus uz valstu analīzes centriem un monētu valstu analīzes centriem. Noteiktos apstākļos, piemēram, gadījumā, ja tikai dažas viltotās banknotes un monētas ir pierādījums kriminālprocesā vai fiziska pārsūtīšana radītu pierādījumu, piemēram, pirkstu nospiedumu, iznīcināšanas risku, tiesu iestādēm vajadzētu būt iespējai lemt par piekļuves piešķiršanu banknotēm un monētām.
- (26) Šajā direktīvā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, un konkrēti – tiesības uz brīvību un drošību, privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība, brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt, darījumdarbības brīvība, tiesības uz īpašumu, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību, noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi, kā arī tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgu nodarījumu. Nodrošināt minēto tiesību un principu pilnīgu ievērošanu ir šīs direktīvas mērķis, un tā ir attiecīgi jāīsteno.

³⁴ OV L 328, 15.12.2009., 42.–47. lpp.

³⁵ OV L 63, 6.3.2002., 1. lpp.

- (27) Ņemot vērā, ka šīs direktīvas mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs un minētās direktīvas mēroga un iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt šajā direktīvā paredzētos pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredzētie pasākumi nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai.
- (28) [Saskaņā ar 3. pantu 21. Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Apvienotā Karaliste un Īrija ir paziņojušas, ka tās vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

UN/VAI,

- (29) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 21. Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Apvienotā Karaliste un Īrija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā, un šī direktīva tām nav saistoša un nav jāpiemēro.]
- (30) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 22. Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets

Ar šo direktīvu tiek paredzēti minimuma noteikumi par noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanu saistībā ar euro un citu valūtu viltošanu. Ar to arī tiek ieviesti vienoti noteikumi, lai stiprinātu cīņu pret minētajiem nodarījumiem un uzlabotu to izmeklēšanu.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā izmanto šādas definīcijas:

- (a) „nauda” ir banknotes un monētas, kas apgrozībā atrodas likumīgi, tostarp euro banknotes un euro monētas, kas apgrozībā atrodas likumīgi saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 974/98;
- (b) "juridiska persona" ir subjekts, kam saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir juridiskās personas statuss, izņemot valstis vai publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un izņemot starptautiskās sabiedriskās organizācijas;
- (c) "Ženēvas konvencija" ir Starptautiskā konvencija par naudas viltošanas novēršanu, kas parakstīta 1929. gada 20. aprīlī Ženēvā, un tās protokols.

3. pants

Nodarījumi

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par turpmāk minētajām darbībām ir piemērojams sods kā par noziedzīgu nodarījumu, ja tās izdarītas ar nodomu:

- (a) jebkāda naudas nelikumīga izgatavošana vai tās izskata izmainīšana, neatkarīgi no izmantotajiem līdzekļiem;
 - (b) nelikumīga viltotas naudas laišana apgrozībā;
 - (c) viltotas naudas imports, eksports, transports, saņemšana vai iegūšana ar nolūku to laist apgrozībā, zinot, ka tā ir viltota;
 - (d) šādu līdzekļu nelikumīga izveide, saņemšana, iegūšana vai turēšana īpašumā:
 - (i) instrumenti, priekšmeti, datorprogrammas un jebkādi citi līdzekļi, kas īpaši pielāgoti naudas viltošanai vai pārveidošanai, vai
 - (ii) hologrammas vai citas naudas sastāvdaļas, kuru mērķis ir aizsargāt to pret viltošanu.
2. Darbības, kas minētas 1. punktā, ietver arī darbības attiecībā uz banknotēm vai monētām, kuras izgatavo vai kuras ir izgatavotas, izmantojot likumīgas iekārtas vai materiālus, bet pārkāpjot tās tiesības vai apstākļus, kādos kompetentās iestādes var emitēt banknotes vai monētas.
3. Darbības, kas minētas 1. punktā, ietver arī darbības saistībā ar banknotēm un monētām, kuras vēl nav emitētas, bet paredzētas apgrozībai, un ir tādā valūtā, kas ir likumīgs maksāšanas līdzeklis.

4. pants

Kūdišana, palīdzēšana un atbalstīšana, mēģinājums

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par kūdišanu izdarīt 3. pantā minētos nodarījumus vai par palīdzēšanu un atbalstīšanu to izdarīšanā ir piemērojams sods kā par noziedzīgu nodarījumu.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par mēģinājumu izdarīt kādu no 3. panta 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem nodarījumiem, ir piemērojams sods kā par noziedzīgu nodarījumu.

5. pants

Sodi

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 3. un 4. pantā minētajām darbībām piemēro efektīvus, samērīgus un preventīvus kriminālsodus, tostarp naudas sodus un brīvības atņemšanu.
2. Direktīvas 3. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā paredzētajos gadījumos, kad banknošu un monētu kopējā nominālā vērtība ir mazāka par EUR 5000, un nodarījumi nav izdarīti īpaši smagos apstākļos, dalībvalstis var paredzēt sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu.
3. Par nodarījumiem, kas minēti 3. panta 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā, ja banknošu un monētu kopējā nominālā vērtība ir vismaz EUR 5000, piemērojamais maksimālais sods ir brīvības atņemšana vismaz uz astoņiem gadiem.
4. Par nodarījumiem, kas minēti 3. panta 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā, ja banknošu un monētu kopējā nominālā vērtība ir vismaz EUR 10 000 vai nodarījums izdarīts īpaši smagos apstākļos, piemērojamais
- (a) minimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz sešiem mēnešiem;

- (b) maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz astoņiem gadiem.

6. pants

Juridisku personu atbildība

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par 3. un 4. pantā minētajiem nodarījumiem, ko to labā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas struktūras locekle, izdarījusi kāda persona, kura veic šīs juridiskās personas vadības pienākumus, pamatojoties uz:
 - (a) pilnvarām pārstāvēt juridisko personu; vai
 - (b) pilnvarām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā; vai
 - (c) pilnvarām veikt kontroli juridiskās personas iekšienē.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka juridisku personu var saukt pie atbildības gadījumos, kad 1. punktā minētās personas uzraudzības vai kontroles trūkums ir darījis iespējamu to, ka kādu no 3. un 4. pantā minētajiem nodarījumiem šīs juridiskās personas labā veic persona, kas ir tās pakļautībā.
3. Juridiskas personas atbildība saskaņā ar 1. un 2. punktu neizslēdz kriminālprocesus pret fiziskām personām, kas ir 3. un 4. pantā minēto nodarījumu izdarītāji, kūdītāji vai līdzdalībnieki.

7. pants

Juridiskām personām piemērojamo sankciju veidi

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskai personai, kuru sauc pie atbildības saskaņā ar 6. pantu, piemēro efektīvas, samērīgas un preventīvas sankcijas, kas ietver naudas sodu kā kriminālsodu vai kā cita veida sodu un var ietvert citas sankcijas, piemēram:

- (a) tiesību saņemt valsts pabalstu vai atbalstu liegšanu;
- (b) īslaicīgu vai pastāvīgu aizliegumu veikt komercdarbību;
- (c) pakļaušanu tiesas uzraudzībai;
- (d) likvidēšanu tiesas ceļā;
- (e) īslaicīgu vai pastāvīgu to uzņēmumu slēgšanu, kas izmantoti nodarījuma izdarīšanā.

8. pants

Jurisdikcija

1. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu savu jurisdikciju attiecībā uz 3. un 4. pantā minētajiem nodarījumiem, ja:
 - (a) nodarījums ir pilnīgi vai daļēji izdarīts attiecīgās valsts teritorijā; vai
 - (b) likumpārkāpējs ir tās valstspiederīgais.
2. Katra dalībvalsts, kuras valūta ir euro, veic vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu savu jurisdikciju attiecībā uz 3. un 4. pantā minētajiem nodarījumiem, kas izdarīti ārpus Eiropas Savienības, vismaz gadījumos, kad tie ir saistīti ar euro, un gadījumos, ja:
 - (a) likumpārkāpējs atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā; vai

- (b) ar nodarījumu saistītie euro banknošu vai monētu viltojumi ir atklāti attiecīgajā dalībvalstī.

Šādu nodarījumu gadījumā kriminālvajāšanas nolūkā katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās jurisdikcija nav atkarīga no nosacījuma, ka darbībām jābūt noziedzīgiem nodarījumiem vietā, kur tās ir izdarītas.

3. Dalībvalstis koncentrē kriminālprocesus vienā dalībvalstī, ja vien tas ir lietderīgi.

9. pants

Izmeklēšanas līdzekļi

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personām, struktūrvienībām un dienestiem, kas ir atbildīgi par 3. un 4. pantā minēto nodarījumu izmeklēšanu vai ar tiem saistīto kriminālvajāšanu, ir pieejami efektīvi izmeklēšanas līdzekļi, piemēram, tādi, kurus izmanto organizētās noziedzības vai citos smagu noziegumu gadījumos.

10. pants

Pienākums nosūtīt viltotās euro banknotes un monētas analīzes veikšanai un viltojumu atklāšanai

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesu iestādes ļauj pārbaudīt euro banknotes un monētas, par kurām pastāv aizdomas, ka tās ir viltotas, lai veiktu analīzi, identifikāciju un atklātu citus viltojumus. Šajā nolūkā tiesu iestādes nekavējoties nosūta vajadzīgos katra veida banknošu, par kurām pastāv aizdomas, ka tās ir viltotas, paraugus valsts analīzes centram un katra veida monētu, par kurām pastāv aizdomas, ka tās ir viltotas, paraugus – monētu valsts analīzes centram.
2. Ja vajadzīgos monētu un banknošu, par kurām pastāv aizdomas, ka tās ir viltotas, paraugus nevar nosūtīt, jo ir nepieciešams tos paturēt kā pierādījumus kriminālprocesā, lai nodrošinātu efektīvu un taisnīgu tiesu un aizdomās turētā nodarījuma izdarītāja tiesības uz aizstāvību, valsts analīzes centram un monētu valsts analīzes centram nekavējoties ir dota piekļuve tiem.

11. pants

Saistība ar Ženēvas konvenciju

Dalībvalstis pievienojas Ženēvas konvencijai vai paliek tās līgumslēdzējas puses.

12. pants

Padomes Pamatlēmuma 2000/383/TI aizstāšana

Ar šo Padomes Pamatlēmums 2000/383/TI tiek aizstāts attiecībā uz dalībvalstīm, kas piedalās šīs direktīvas pieņemšanā, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņu pamatlēmuma transponēšanai valsts tiesību aktos.

Attiecībā uz dalībvalstīm, kas piedalās šīs direktīvas pieņemšanā, atsauces uz Padomes Pamatlēmumu 2000/383/TI uzskata arī par atsaucēm uz šo direktīvu.

13. pants

Transponēšana

1. Vēlākais līdz [18 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmus minēto noteikumu tekstus.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai galvenos valsts tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

14. pants

Komisijas ziņojuma sniegšana un pārskatīšana

Komisija līdz [5 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu. Ziņojumā novērtē, kādā mērā dalībvalstis ir veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Vajadzības gadījumā ziņojumam pievieno tiesību akta priekšlikumu.

15. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā [divdesmitajā] dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

16. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Strasbūrā,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*